1/04/04

REGION DE BRUXELLES-CAPITALE

Arrêté du Gouvernement de la Région de Bruxelles-Capitale

BRUSSELS HOOFDSTEDELIJK GEWEST

Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering

ARRETE DU GOUVERNEMENT DE LA REGION BRUXELLES CAPITALE CLASSANT COMME MONUMENT LA PEINTURE MURALE « RGT- RISQUES DE GUERRE » APPOSEE SUR LE PIGNON DE L'IMMEUBLE SIS RUE WALCKIERS, 44 A EVERE.

Le Gouvernement de la Région de Bruxelles-Capitale,

Vu l'ordonnance du 4 mars 1993 relative à la conservation du patrimoine immobilier, notamment les articles 22 et 23 ;

Vu l'arrêté du Gouvernement de la Région de Bruxelles-Capitale du 16 juin 2003 entamant la procédure de classement comme monument de la peinture murale « RGT – Risques de guerre » apposée sur le pignon de l'immeuble sis rue Walckiers 44 à Evere ;

Considérant que les propriétaires n'ont pas transmis d'observations dans les délais prescrits dans l'article 20 de l'ordonnance du 4 mars 1993;

Vu l'avis émis par le Collège des Bourgmestre et Echevins de la commune d'Evere en date du 30 septembre 2003;

Vu l'avis de la Commission royale des monuments et des sites émis le 4 février 2004 ;

Sur la proposition du Ministre-Président du Gouvernement de la Région de Bruxelles-Capitale et du Secrétaire d'Etat chargé des Monuments et Sites,

BESLUIT VAN DE BRUSSELSE HOOFDSTEDELIJKE REGERING TOT BESCHERMING ALS MONUMENT VAN DE MUURBESCHILDERING "RGT – RISQUES DE GUERRE" AANGEBRACHT OP DE PUNTGEVEL VAN HET GEBOUW GELEGEN WALCKIERSSTRAAT 44 TE EVERE.

De Brusselse Hoofdstedelijke Regering,

Gelet op de ordonnantie van 4 maart 1993 inzake het behoud van het onroerende erfgoed, inzonderheid op artikelen 22 en 23;

Gelet op het besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 16 juni 2003 houdende instelling van de procedure tot bescherming als monument van de muurbeschildering "RGT – Risques de guerre" aangebracht op de puntgevel van het gebouw gelegen Walckiersstraat 44 te Evere;

Overwegende dat de eigenaars geen opmerkingen hebben meegedeeld binnen de termijn zoals voorgeschreven in artikel 20 van de ordonnantie van 4 maart 1993;

Gelet op het gunstig advies van het college van Burgemeester en Schepenen van de gemeente van Evere uitgebracht op 30 september 2003;

Gelet op het advies van de Koninklijke Commissie voor Monumenten en Landschappen uitgebracht op 4 februari 2004;

Op voordracht van de Minister-Voorzitter van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering en van de Staatssecretaris belast met Monumenten en Landschappen,

GOUVERNEMENT DE LA REGION DE BRUXELLES-CAPITALE • COLLEGE VAN DE COMMISSIE COMMUNAUTAIRE COMMUNE • CHANCELLERIE

BRUSSELSE HOOFDSTEDELIJKE REGERING • COLLEGE VAN DE GEMEENSCHAPPELIJKE GEMEENSCHAPSCOMMISSIE • KANSELARIJ

ARRETE

Article 1. – Est classée comme monument la peinture murale « RGT – Risques de guerre » apposée sur le pignon de l'immeuble sis rue Walckiers, 44 à Evere, connu au cadastre de Evere, 1ère division, section A, 2ème feuille, parcelle n°519z, en raison de son intérêt historique et social, précisé dans l'annexe I du présent arrêté.

Art. 2 – La zone de protection relative au monument décrit dans l'article 1er comprend l'ensemble des parcelles et des voiries reprises dans le périmètre délimité sur le plan figurant à l'annexe II du présent arrêté.

Art. 3 - Le ministre qui a les monuments et sites dans ses attributions est chargé de l'exécution du présent arrêté.

Bruxelles, le 01 AVR. 2004

Par le Gouvernement de la Région de Bruxelles-Capitale,

Le Ministre-Président du Gouvernement de la Région de Bruxelles-Capitale chargé des Pouvoirs locaux, de l'Aménagement du Territoire, des Monuments et Sites, de la Rénovation urbaine et de la Recherche scientifique

Jacques SIMONET

Le Secrétaire d'Etat à la Région de Bruxelles-Capitale, chargé de l'Aménagement du Territoire, des Monuments et Sites et du Transport rémunéré des personnes,

Willem DRAPS

BESLUIT

Artikel 1. – Wordt beschermd als monument de muurbeschildering " RGT – Risques de guerre" aangebracht op de puntgevel van het gebouw gelegen Walckiersstraat 44 te Evere bekend ten kadaster van Evere, 1ste afdeling, sectie A, 2de blad, perceel nr. 519z, wegens zijn historische en sociale waarde, zoals nader bepaald in bijlage I van dit besluit.

Art. 2 - De vrijwaringzone met betrekking tot het in artikel 1 vermelde monument omvat het geheel van de percelen en de wegen, evenals gedeelten van de percelen en de wegen opgenomen in de omtrek zoals afgebakend op het plan van bijlage II van dit besluit.

Art. 3 - De minister bevoegd voor monumenten en landschappen is belast met de uitvoering van dit besluit.

Brussel, 01 AVR. 2004

Door de Brusselse Hoofdstedelijke Regering,

De Minister-Voorzitter van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering belast met Plaatselijke Besturen, Ruimtelijke Ordening, Monumenten en Landschappen, Stadsvernieuwing en Wetenschappelijk Onderzoek,

De Staatssecretaris bij het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, belast met Ruimtelijke Ordening, Monumenten en Landschappen en Bezoldigd Vervoer van Personen,

GOUVERNEMENT DE LA RÉGION DE BRUXELLES-CAPITALE · CHANCELLERIE · COMMISSION COMMUNAUTAIRE COMMUNE

Copie certifiée conforme

voor eensluidend afschrift

CHANCELLERIE

Gilles CLAESSENS

KANSELARIJ

BRUSSELSE HOOFDSTEDELIJKE REGERING · REGERING VAN DE GEMEENSCHAPPELIJKE GEMEENSCHAPSCOMMISSIE

ANNEXE I A L'ARRETE DU GOUVERNEMENT DE LA REGION DE BRUXELLES-CAPITALE CLASSANT COMME MONUMENT LA PEINTURE MURALE « RGT – RISQUES DE GUERRE » APPOSEE SUR LE PIGNON DE L'IMMEUBLE SIS RUE WALCKIERS 44 A EVERE

Réf. Cadastrale : 1ère division, section A, 2ème feuille, parcelle 519z

Description sommaire :

Il s'agit d'une peinture murale publicitaire située sur le mur pignon gauche aveugle de l'immeuble sis n° 44 de la rue Walckiers à Evere. Elle a été réalisée au début de la Seconde Guerre mondiale par la compagnie d'assurances RGT dans le cadre d'une campagne publicitaire, diffusée également au cinéma, sur l'indemnisation des dommages de guerre.
La peinture qui mentionne en très grandes majuscules blanches, rouges et noires « RGT – RISQUES DE GUERRE – ASSURANCES BRUXELLES ANVERS » occupe la quasi-totalité du pignon. On peut distinguer deux registres : le premier, dans la partie supérieure du pignon, reprend le sigle RGT au milieu du logo de la compagnie ; quant au thème de la campagne, il est repris sur deux lignes dans le deuxième registre. Le message est court, direct et facilement mémorisable.
La vue dégagée vers la voie de chemin de fer permet à cette publicité d'être visible par les voyageurs des trains en partance de la gare de Schaerbeek, située en contre-bas de la rue des Walckiers.
L'œuvre n'est pas signée.

Intérêt présenté par le bien selon les critères définis à l'article 2, 1° de l'ordonnance du 4 mars 1993 relative à la conservation du patrimoine immobilier :

Intérêt historique et social

La peinture murale est de moins en moins utilisée comme support par les publicitaires et les exemples qui subsistent encore à Bruxelles tendent à disparaître par l'absence d'entretien, la détérioration des murs, la destruction des maisons ou l'élargissement des routes. La peinture murale de la rue Walckiers, 44 est un exemple unique à Bruxelles, voire en Belgique, de publicité remontant au début des années 40.
C'est un témoin in situ qui rend compte d'une époque qui utilisait le mur comme moyen de diffusion des messages publicitaires: le slogan est parfaitement adapté à la surface du mur et peut être lu de loin par un vaste public; sa concision permet aux passagers du train de le mémoriser rapidement. En outre, l'utilisation du support mural inscrit la publicité dans le long terme même si ce support reste fragile. Du point de vue du contenu, elle renseigne également sur les activités d'une compagnie aujourd'hui disparue.
Par ailleurs, cette peinture murale est un élément important de la mémoire de la commune d'Evere puisqu'elle est contemporaine des bombardements qui ont rasé le centre villageois et une partie du proche quartier d'Helmet à Schaerbeek. L'ampleur des destructions a entraîné l'arrêt des activités de la compagnie d'assurance mais la publicité est restée.
Enfin, c'est un élément important du paysage urbain qui décore un mur pignon aveugle.

GOUVERNEMENT DE LA REGION DE BRUXELLES-CAPITALE
COLLEGE REUNI DE LA COMMISSION COMMUNAUTAIRE COMMUNE
CHANCELLERIE

L'ensemble de ces éléments permet de mettre en évidence l'intérêt historique et social de cette publicité murale.

Vu pour être annexé à l'arrêté du 01 AVR. 2004

Le Ministre-Président du Gouvernement de la Région de Bruxelles-Capitale, chargé des Pouvoirs locaux, de l'Aménagement du Territoire, des Monuments et des Sites, de la Rénovation urbaine et de la Recherche scientifique,

Jacques SIMONET

Le Secrétaire d'Etat à la Région de Bruxelles-Capitale, chargé de l'Aménagement du Territoire, des Monuments et des Sites et du Transport Rémunéré des personnes,

Willem Draps

Copie certifiée conforme

Voor eensluidend afschrift

CHANCELLERIE

KANSELARIJ

GOUVERNEMENT DE LA RÉGION DE BRUXELLES-CAPITALE • REGERING VAN HET BRUSSELS HOOFDSTEDELIJK GEWEST • CHANCELLERIE • KANSELARIJ

BIJVOEGSEL I BIJ HET BESLUIT VAN DE BRUSSELSE HOOFDSTEDELIJKE REGERING TOT BESCHERMING ALS MONUMENT VAN DE MUURBESCHIDERING "RGT – RISQUES DE GUERRE" AANGEBRACHT OP DE PUNTGEVEL VAN HET GEBOUW GELEGEN WALCKIERSSTRAAT 44 TE EVERE

Kadastrale gegevens : 1ste afdeling, sectie A, 2de blad, perceel nr. 519z.

Beknopte beschrijving :

Het gaat om een reclame beschildering aangebracht op de blinde linker puntgevel van het gebouw gelegen Walckiersstraat 44 te Evere. Deze werd aan het begin van de tweede wereldoorlog aangebracht door verzekeringsmaatschappij RGT in het kader van een reclamecampagne, die ook in de bioscopen werd gevoerd, over de vergoeding van oorlogsschade.
De beschildering vermeldt in zeer grote witte, rode en zwarte hoofdletters de tekst "RGT – RISQUES DE GUERRE – ASSURANCES BRUXELLES ANVERS" en neemt praktisch de hele gevel in beslag. Er zijn twee delen : in het eerste, hoog in de gevel, staan de letters RGT in het logo van de maatschappij; het thema van de campagne staat op twee regels in het tweede deel. Het bericht is kort, direct en gemakkelijk te onthouden.
Deze reclame is zichtbaar voor reizigers die vanuit het station van Schaarbeek vertrekken, dat lager ligt dan de Walckiersstraat.
Het werk is niet gesigneerd.

Belang van het goed volgens de criteria bepaald in artikel 2, 1° van de ordonnantie van 4 maart 1993 inzake het behoud van het onroerend erfgoed :

Historische en sociale waarde

Muurbeschildering wordt steeds minder gebruikt als drager van reclame en de enkele voorbeelden die in Brussel nog overblijven verdwijnen langzamerhand door gebrek aan onderhoud, de aftakeling van de muren, het afbreken van de huizen of het verbreden van wegen. De muurbeschildering in de Walckiersstraat 44 is een uniek voorbeeld in Brussel, of zelfs in België, van een reclame daterend van het begin van de jaren 1940.
Het is een in situ getuigenis van een tijd toen de muur nog als drager van reclameteksten werd gebruikt : de slogan is prima aangepast aan de oppervlakte van de muur en kan van ver worden gelezen door een ruim publiek en omdat de boodschap kort is, kunnen de passagiers in de trein hem gemakkelijk onthouden. Bovendien zorgt de muur als drager voor reclame voor lange duur, ook al blijft de beschildering teer. Wat de inhoud betreft, krijgt men ook inlichtingen over de activiteiten van een thans verdwenen maatschappij.
Deze muurbeschildering is een belangrijke factor in het geheugen van de gemeente Evere omdat in die tijd bombardementen hebben plaatsgevonden die het centrum van de gemeente verwoestten, alsook een deel van de Helmetbuurt in Schaarbeek. De omvang van de vernielingen veroorzaakte de onderbreking van de activiteiten van de verzekeringsmaatschappij maar de reclame bleef.

BRUSSELSE HOOFDSTEDELIJKE REGERING • COLLEGE VAN DE GEMEENSCHAPPELIJKE GEMEENSCHAPSCOMMISSIE
KANSELARIJ

Tenslotte is het een belangrijk onderdeel van het stadslandschap dat een blinde puntgevel versiert. Het geheel van deze factoren brengt de historische en sociale waarde van deze muurreclame naar voren.

Gezien om te worden gevoegd bij het besluit van 01 AVR. 2004

De Minister-Voorzitter van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering belast met Plaatselijke Besturen, Ruimtelijke Ordening, Monumenten en Landschappen, Stadsvernieuwing en Wetenschappelijk Onderzoek,

Jacques SIMONET

De Staatssecretaris bij het Brussels Hoofdstedelijk Gewest belast met Ruimtelijke Ordening, Monumenten en Landschappen en Bezoldigd Vervoer van Personen,

Willem Draps

Copie certifiée conforme

Voor eensluidend afschrift

CHANCELLERIE

Gilles CLAPEROUT

KANSELARIJ

BRUSSELSE HOOFDSTEDELIJKE REGERING · VERENIGD COLLEGE VAN DE GEMEENSCHAPPELIJKE GEMEENSCHAPSCOMMISSIE · KANSELARIJ

ANNEXE II A L'ARRETE DU GOUVERNEMENT DE LA REGION DE BRUXELLES-CAPITALE CLASSANT COMME MONUMENT LA PEINTURE MURALE « RGT – RISQUES DE GUERRE » APPOSEE SUR LE PIGNON DE L'IMMEUBLE SIS RUE WALCKIERS 44 A EVERE

BIJLAGE II VAN HET BESLUIT VAN DE BRUSSELSE HOOFDSTEDELIJKE REGERING TOT BESCHERMING ALS MONUMENT VAN DE MUURBESCHILDERING "RGT – RISQUES DE GUERRE" AANGEBRACHT OP DE PUNTGEVEL VAN HET GEBOUW GELEGEN WALCKIERSSTRAAT 44 TE EVERE

DELIMITATION DE LA ZONE DE PROTECTION

AFBAKENING VAN DE VRIJWARINGSZONE

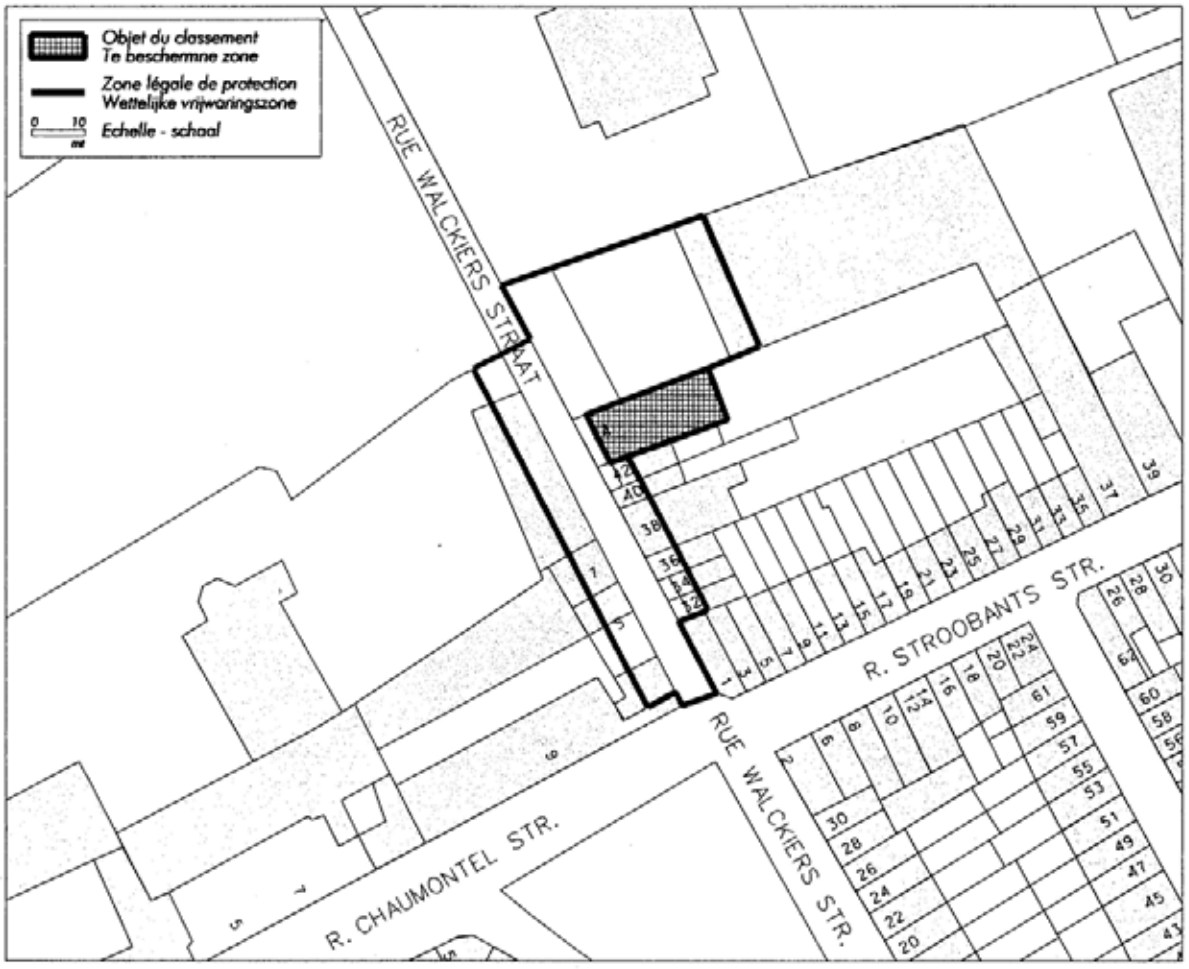

Vu pour être annexé à l'arrêté du 01 AVR. 2004

Gezien om te worden gevoegd bij het besluit van 01 AVR. 2004

Le Ministre-Président du Gouvernement de la Région de Bruxelles-Capitale, chargé des Pouvoirs locaux, de l'Aménagement du Territoire, des Monuments et Sites, de la Rénovation urbaine et de la Recherche scientifique,

De Minister-Voorzitter van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering, belast met Plaatselijke Besturen, Ruimtelijke Ordening, Monumenten en Landschappen, Stadsvernieuwing en Wetenschappelijk Onderzoek,

Jacques SIMONET

Le Secrétaire d'Etat à la Région de Bruxelles-Capitale, chargé de l'Aménagement du Territoire, des Monuments et Sites et du Transport rémunéré des personnes,

De Staatssecretaris bij het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, belast met Ruimtelijke Ordening, Monumenten en Landschappen en Bezoldigd Vervoer van Personen,

Willem DRAPS

GOUVERNEMENT DE LA RÉGION DE BRUXELLES-CAPITALE • COLLÈGE RÉUNI DE LA COMMISSION COMMUNAUTAIRE COMMUNE • CHANCELLERIE

Copie certifiée conforme

Voor eensluidend afschrift

CHANCELLERIE

BRUSSELSE HOOFDSTEDELIJKE REGERING • COLLEGE VAN DE GEMEENSCHAPPELIJKE GEMEENSCHAPSCOMMISSIE • KANSELARIJ